

Commemoratio

D. dr. Gálfy Zoltán emlékére

(Mezőbánd, 1924. okt. 6. – Kolozsvár, 2013. okt. 15.)*

Meddig, Uram? Örökre elrejtőzől;

és haragod, mint a tűz?

Jusson eszedbe, nekem mi az élet;

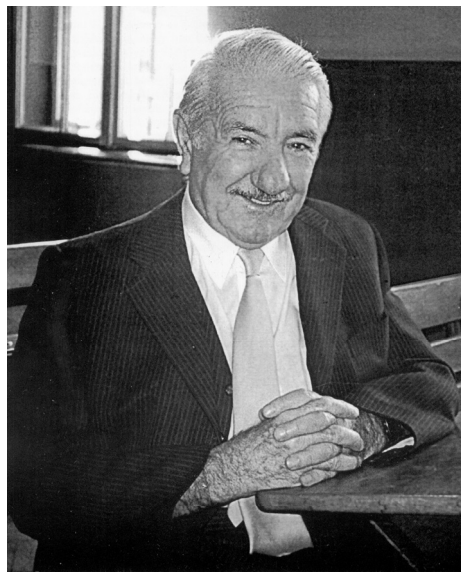
mely hiábavalóságra teremtettél minden emberfiát!

Zsolt 89,47–48**

(Kecskeméthy István fordítása)

Egy hűvös, karácsony előtti estén, amikor Geréb Zsolt tanártársammal látogatóba mentünk a már tolószékhez kötött Gálfy Zoltán professzor úrhoz, meghatódott örömmel fogadott, s ez feloldotta szorongásunkat, amelyet különben mindenki érez, amikor ismerős beteget keres fel. Elbeszélgettünk vele. Ő – betegségéhez képest – meglepő érdeklődéssel kérdezősködött mindenről: családunkról, a Teológiai Intézetről és a tanárokról, a *Református Szemlé*ről, amelyet 1984 és '90 között ő is szerkesztett, és még sok egyébről.

De nem is ez volt az igazán meglepő részéről. Hanem az, amit tolószékében ülve, ránk feltekintve és nevünkön megszólítva, szinte gyermeki hangon kért tőlünk a búcsúzaskor – talán azzal a gondolattal is, hogy esetleg ez az utolsó találkozása velünk: *Ölelj meg!* Nekünk pedig, az ifjabb tanártársnak és a volt tanítványnak, akik eddig felnéztünk rá, le kellett hajolnunk hozzá.

Gálfy

* Elhangzott 2013. október 19-én, d. dr. Gálfy Zoltán teológiai professzor gyászszertartásán, a kolozsvár-hidelvei templomban, ahol a Zsolt 89,49.53 alapján Szöllősi János, a Kolozsvár-hidelvei Református Egyházközség lelkipásztora hirdetette az igét. Az elhunyt professzor 1978-ban végzett évfolyama nevében Lukácsy Mihály Szilamér, a Mezőbándi Református Egyházközség lelkipásztora mondott még búcsúbeszédet.

** D. dr. Gálfy Zoltán gyászjelentésének igeversei.

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben 1950-től kezdett munkálkodni főkönyvtárosként. Azelőtt Vásárhelyi János püspök titkára volt. Közben – 1945 és ’51 között – magyar nyelvet és irodalmat is tanult a Bolyai Egyetem Filológiai Karán.

Tanári pályafutását 1969-ben kezdte a Teológián, amikor megbízatást kapott a héber nyelv tanítására, majd 1974-től a protestáns egyháztörténelmet oktatta előadó-tanári minőségben. Ebben az évben védte meg az *Isten neve az Ószövetségben* című doktori dolgozatát is. 1984-től ’95-ig professzori ranggal tanított, nemcsak egyháztörténelmet, hanem többek között latin és német nyelvet, egyházjogot és az egyházi Statútumot is.

Ő tehát a Kolozsvári Teológia III. tanári nemzedékéhez tartozott, amelynek az 1948 és ’89 közötti években, a kommunista átrendeződés és uralom, az egyre szigorúbb ellenőrzések és megszorítások terhe alatt kellett megtalálnia a maga modus vivendiét, és képeznie a lelkesnemzedékeket.

Ő avatott be az erdélyi egyháztörténelem távoli rejtelseibe, az irodalom és az antik nyelvek, a héber és latin világába, s mi úgy tekintettünk rá, mint aki belát a történelem és a tudományok kulisszáinak titkaiba; miközben ő maga, a tanár – kedvessége és barátságossága mellett is – rejtélyes maradt előttünk.

A távoli idők eseményeit, az adatok halmazát különös módon tudta közelebb hozni és élővé tenni. Előadásaiban úgy idézte fel a történelmi személyiségeket, s mindazt, ami velük esett, mintha ő maga szem- és fültanúként lett volna jelen a hajdani események forgatagában. Többek között ezért is volt olyan sajátos és emlékezetes színfoltja a tanári karnak. Hangja, arca, mozdulatai, járása, előadási módja, egy-egy tudományos, illetve biblikus téma körüli nagy kallandozásai, ámulatot keltő improvizálásai, csendes és sohasem cinikus humora elevenen élnek minden diákja emlékezetében, s élnek tovább ezután is a róla szóló, anekdotákká csiszolódott kedves történetekben.

Szépirodalmi tájékozottsága, a helyes magyar beszéd tekintetében tanúsított igényessége nemcsak a teológiai Önképzőkörön belül kamatozódott, hanem minden hallgató javát szolgálta. Egyháztörténelmi és egyházjogi ismereteivel és a Kánonjogi Bizottság elnökeként jelentősen hozzájárult egyházunk új *Kánonjának* megszerkesztéséhez.

1992-től nyugdíjazásáig a két évvel korábban indított Református Didaktikai Kar dékánjaként bábáskodott a vallásitanárképzés új arculatának kialakításánál és az ottani tanári kar kiválasztásánál, amelyért az *örökös tiszteletbeli dékán* címmel tüntették ki.

A 80. születésnapjára összeállított emlékkönyv első oldalain egyik tanítványa, aki a kötetet is szerkesztette, röviden összefoglalta életrajzát, s ezt ilyen gondolatsorral zárta:

Amikor életrajzot írunk, dátumokra, adatokra próbálunk építeni, s ezekkel azonosítjuk azt a személyt, akit tisztelünk, vagy akinek emléket állítunk. De az élet batártalanul több és bonyolultabb egy csokornyai adathoz, amely rideg és élettelen marad a baráti készszerzés, a mosoly, a szerető ölelés, az időben mondott jó szó nélkül. De akármilyen közel is ke-

rülink egy személyhez, sohasem fogjuk őt úgy ismerni, mint ahogy Teremtője ismeri, aki Atyai kitért karokkal várja és fogadja olykor tékozló, de mégis édes fiát.¹

Kedves Gyászoló Család! Testvéreim!

Egy hűvös estén, amikor belep a homály, és hol megborzong a lélek, hol meg tűzben ég, a sötétben Isten rejtőzik. Tudja, hogy mily mulandó az emberi élet, és hogy mit ér az (Zsolt 89,47–48); s amikor már szavunk sincs, se panasz, sem lázadás, sem akarat, csak gyermeki bűnbánat, csak alázat, csak rászorultság, és talán az utolsó mélyet sóhajtjuk, Ő hajol le, és „csöndesen és váratlanul”, „néma, igaz öleléssel”² karolja át édes gyermekét.

Adorjáni Zoltán
a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet dékánja

D. dr. Gálffy Zoltán,
balról Engel Károly (Kisszedres, 1923 – Kolozsvár, 2012) magyar irodalom-
és művelődéstörténész, műfordító, bibliográfus
és jobbról Szócs István (Marosvásárhely, 1928) író, kritikus, műfordító társaságában

¹ A nem betű szerinti idézett mondatok pontos szövegét ld. Lészai Lehel: Gálffy Zoltán életrajza. In: uő (szerk.): *Emlékkönyv Gálffy Zoltán 80. születésnapjára*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2004, 6–7.

² Ady Endre: *Az Úr érkezése*.